

Remissvar

2014-02-20

Bo Bäckström
Telefon 026179163
bo.backstrom@gavle.se

Kustbevakningen
Att: Björn Meijer
Regionledning Nordost
Box 92028
120 06 STOCKHOLM

Synpunkter på eventuella nedskärningar av Kustbevakningens verksamhet i Gävle.

Inledning

Kustbevakningen har 2014-02-17 begärt att senast 2014-02-20 få kommunens synpunkter på en eventuell neddragning eller avveckling av verksamheten. De frågor man närmare vill ha besvarade är:

1. Vilka konsekvenser skulle det ge kommunen om inte Kustbevakningen fanns baserade i din kommun?
2. Vilka kompensatoriska åtgärder skulle kommunen behöva göra för att utföra de uppgifter som löses av Kustbevakningen idag, såsom till exempel naturvårdsövervakning, kontroll och tillsyn av fiskeförbudsområden, beredskap för räddningstjänst mm?

Ärendet har behandlats på kommunstyrelsens sammanträde 2014-02-18, § 30, varvid beslöts att uppdra till kommunledningskontoret att besvara Kustbevakningens begäran. Underlag för detta remissvar har inhämtats från Gävle Hamn, Gästrik Rättningstjänst, Säkerhetsenheten och Miljö- och hälsoskydd.

Sammanfattning

Med utgångspunkt från kustbevakningens uppdrag avseende övervakning, kontroll & tillsyn, brottsbekämpning, räddningstjänst och sjöinformation ser vi det som angeläget och mycket viktigt att kustbevakningen är baserad i Gävle. Huvudanledningen är, att en minskning av Kustbevakningens närvaro skulle minska krisberedskapen och sänka säkerhetsnivån och riskera att överföra ansvar och kostnader på Gävle kommun, Gävle Hamn och Gästrik Rättningstjänst m fl. Konsekvenserna av en neddragning bedöms som allvarliga. (Bristande resurser vid en allvarlig olycka till havs kan i sin tur leda till mycket stora följdkostnader.) Vilka åtgärder som blir behövliga för kommunen handlar sannolikt om att öka beredskap och resurser för att kunna agera till sjöss avseende olyckor, sanering mm men vi måste samtidigt

konstatera att Gävle kommun inte kan ta över det ansvar som åvilar staten via Kustbevakningen. Ett beslutsunderlag i form av en risk/konsekvensanalys inför Ert beslut är därför viktigt att ta fram.

Skälen är följande:

1. Gävle Hamn har Sveriges **tredje** största containerterminal och **femte** största olje- och kemihamn. Vi har en livlig fartygstrafik, hög godsomsättning och en stor del farligt gods som kommer in sjövägen. (Exempelvis transporteras Arlandas flygbränsle över Gävle Hamn.) Därför är det mycket viktigt med en god krisberedskap och hög säkerhetsnivå kring hamnområdet/kuststräckan.
2. Kustbevakningens bas i Gävle ger möjligheter till tillsyn av lastsäkring, farligt gods och nykterhet i hamnområdet/inseglingen
3. I direkt anslutning till hamnområdet ligger Natura 2000-områden samt riksintressen för natur- och kulturmiljövård.
4. Antalet fritidsbåtar i Gävle är stort. Inom kommunen och i hamnens närhet finns stora småbåtshamnar. Fartygstrafiken och fritidsbåtarna använder ofta samma farleder. Kustbevakningens närvaro och uppgift avseende sjöövervakning är viktig och har även en preventiv verkan avseende olyckor, störning av fartygstrafiken mm.
5. På sikt kommer sannolikt Gävle Hamns betydelse för godstransporter till norra delarna av Stockholmsområdet att öka. (Hamnverksamheten i Värtan och Loudden förväntas upphöra.)
6. Gävle Hamn bedöms få betydelse vid en framtida förlängning av E16 österut mot Finland-Ryssland.
7. Svaveldirektivet för Östersjön kommer att förskjuta fartygsstorleken mot större fartyg. Därmed blir det färre hamnar som blir aktuella för dessa större fartyg. Genom pågående muddring blir Gävle hamn ännu viktigare i den framtida hamnstrukturen som av olika skäl koncentreras till färre och större hamnar.
8. Om Kustbevakningen sänker sin ambition i Gävleområdet kommer Gästrike Räddningstjänsts resurser både avseende sjökapacitet, oljebekämpning och kompetens vid sjönära katastrofer att vara starkt begränsad.
9. Kustbevakningen stärker Gävle som hamnstad och är en betydelsefull verksamhet och arbetsgivare som efterfrågar kvalificerad arbetskraft. Gävle kommun och region har hög arbetslöshet och en minskning av verksamheten påverkar staden negativt.

Synpunkter avseende Gävle Hamn

Gävle hamn har Sveriges 3:e största containerterminal och 5:e största olje- och kemihamn. Vi har en livlig fartygstrafik, hög godsomsättning och stor del farligt gods som kommer in sjövägen, främst petroleumprodukter i bulkform. I direkt anslutning till hamnområdet ligger Natura 2000-områden samt riksintressen för natur- och kulturmiljövård. Mot bakgrund av detta är det mycket viktigt för oss med en god krisberedskap och hög säkerhetsnivå kring hamnområdet/kuststräckan.

Idag bidrar Kustbevakningens bas i Gävle med dels ett mervärde för oss som hamnförvaltare, dels en stor samhällsnytta, kopplad till ökad krisberedskap i händelse av en storskalig fartygsolycka. Den ökade krisberedskapen handlar främst om tidsmässiga vinster och snabb tillgång till materiella resurser, bl. a Kustbevakningens miljöskyddsfartyg som är stationerat i Gävle idag. Beredskapen handlar även om snabb tillgång till personella resurser med hög kompetens och mandat att ställa krav på fartygen. Vid en fartygsolycka med medföljande oljeutsläpp kan tidsfaktorn vara avgörande för om utsläppet kan begränsas i tid eller om det når stränder och känsliga naturområden – med stora miljöskador och resurskrävande saneringar som följd. För hamnens del kan det även medföra långvariga stopp i fartygstrafiken och höga stilleståndskostnader.

När det gäller den allmänna säkerheten i hamnområdet bidrar Kustbevakningens bas i Gävle med ökade möjligheter till tillsyn av lastsäkring, farligt gods och nykterhet i hamnområdet/inseglingen. Slutligen innebär etableringen en avskräckande effekt när det gäller busäkning/störning av fartygstrafik samt olovligt tillträde till hamnområdet.

Konsekvensen av om Kustbevakningen skulle försvinna från Gävle, skulle vara en generell minskning av nuvarande höga krisberedskap och säkerhetsnivå.

Synpunkter avseende Gästrik Räddningstjänst

Den expansiva utvecklingen i Gävle hamn, tillsammans med Skutskärs hamnområde och därmed den tilltagande båttrafiken samt hantering av brandfarlig, explosiv och miljöfarlig vara, ställer ett ökat krav på beredskap. Dessutom ligger Forsmark kärnkraftverk i vårt närområde och inom vårt beredskaps- och krishanteringsområde. Det är också viktigt att koppla till miljöriskerna ur ett "natura 2000" perspektiv.

Vid alla kustbevakningsstationer finns beredskap för räddning av liv och miljö, till exempel sjöräddning och olje- eller kemutsläpp. Denna kapacitet kommer om Kustbevakningen omlokaliseras eller tas bort från Gävleområdet starkt att reduceras och därmed påverka andra myndighetsutövare både ur ett ekonomiskt och organisatoriskt perspektiv.

För Kommunalförbundet Gästrik Räddningstjänst med Gävle kommun som "huvudägare" kan detta innebära att såväl den operativa förmågan avseende insatstider och möjligheter att utan stöd från nuvarande resurser inom

kustbevakningen vid miljöincidenter eller sjönära katastrofer starkt begränsas och att kostnaderna för att själva möta dessa säkerhetshot, istället överförs till kommunerna.

Gästrike Räddningstjänst kommer alltid att agera i syfte att rädda liv, miljö eller egendom, om andra resurser saknas. Om Kustbevakningen sänker sin ambition i Gävleområdet kommer våra resurser både avseende sjökapacitet, oljebekämpning och kompetens vid sjönära katastrofer att vara starkt begränsad. Det ekonomiska och operativa ansvaret kommer att överföras allt mera mot kommunerna.

När det gäller kompensatoriska åtgärder för kommunerna, så kan inte dessa ta över det statliga ansvaret som ligger på kustbevakningen idag.

Synpunkter avseende säkerhet och beredskap

Minskade resurser för kustbevakningen innebär ökade insatstider vid t.ex. ett oönskat utsläpp i havet. Större volymer av oönskade produkter kommer då i land och det genererar högre saneringskostnader för kommunen.

Vilka kostnader det skulle handla om är svårt att ha en klar uppfattning om. Men det finns anledning att befara händelseutfall som skulle kunna medföra riktigt höga kostnader.

Kompensatoriska åtgärder

Gävle kommun bedöms ha begränsade möjligheter att tillföra resurser för naturvårdsövervakning, kontroll och tillsyn av fiskeförbudsområden och beredskap för räddningstjänst. På den korta tid som stått till buds är det inte möjligt att bedöma kostnaden för att kompensera en neddragning, men farhågan är att följdkostnaderna av en incident eller större olycka kan bli betydligt större än vad som sparas på en neddragning av Kustbevakningens resurser.

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv borde det vara "en god affär" att Kustbevakningens kompetens och resurser, som inte enkelt låter sig ersättas, kan upprätthållas. Genom samarbete med Gästrikens Räddningstjänst, Gävle Hamn m fl. utnyttjas resurserna på ett bra sätt och suboptimeringar undviks. Den sannolika följderna av en neddragning är en samhällsekonomisk förlust.

Med vänliga hälsningar

Bo Bäckström
Planeringschef
Översiktlig planering